

گفت وگو با ۳ کارگردانی که ۳ نمایش اقتباسی را در مشهد روی صحنه برده اند

داستان های دیروز در فضای زمانه امروز

نمایش «باران در شب تابستان»

نمایش «هرکول»

شکيبا افخمی راد

کنارش روز

در میان آثاری که این روزها روی صحنه تماشاخانه های مشهد در حال اجرا هستند، چند نمایش اقتباسی نیز دیده می شود. این آثار تلاش دارند به شیوه ای متفاوت داستان نمایشنامه ها و رمان های مطرح را روایت و مخاطب امروز را با خود همراه کنند. نمایش «هرکول» به کارگردانی رضا احمدی، نمایش «باران در شب تابستان» به کارگردانی میترا بابایی و نمایش «حذف» به کارگردانی محمدرضا علوی سه اثر اقتباسی هستند که در جذب مخاطب موفق بوده اند. در ادامه می توانید توضیحات کارگردانان این سه نمایش را در بـاره آثارشان بخوانید.

نقد فساد اداری

نمایش «هرکول» به کارگردانی رضا احمدی، اقتباسی از نمایشنامه «هرکول و طوبوله ی اوجیاس» اثر فریدریش درنمات است که بازنویسی آن را آرش خیرآبادی بر عهده داشته است. این نمایش بابازی جلال شهپازنژاد، محمد طهان، حمید سالاری، مبین عطاری، یاشار سقاء، دنیا رحیمیان و حامد عزیزاده، این شب ها در تماشاخانه مایان اجرا می شود.

احمدی در اثر جدیدش نگاهی امروزی به نمایشنامه «هرکول و طوبله ی اوجیاس» داشته و تلاش کرده است با استفاده از همه گونه های نمایش های ایرانی، میزانشن ها و طراحی ها را جذاب تر کند. او توضیح می دهد: دوست دارم تماشاگرانی که می خواهند نمایش «هرکول» را ببینند، با این پیش فرض به سالن بیایند که در اجرا و کارگردانی این نمایش از شیوه های غربی استفاده نشده و هر آنچه می بینند متعلق به مؤلفه های گونه های مختلف نمایش ایرانی است.

احمدی همچنین با اشاره به اینکه از نمایشنامه «هرکول و طوبله ی اوجیاس» تا به امروز اقتباس های کمی صورت گرفته است بیان می کند: داستان نمایش «هرکول» کاملا براساس اثر فریدریش درنمات پیش می رود و ما فقط به کار موسیقی و شعر اضافه کردیم. به گفته او این نمایشنامه سیستم مدیریت یک شهر را در یونان و غرب نقد می کند و نشان می دهد فساد و سیستم ناکارآمد اداری چگونه می تواند به یک جامعه صدمه بزند.

این هنرمند با اشاره به تمرینات سه ماهه ای که برای اجرای نمایش پشت سرگذاشته است می گوید: ما

حداقل چهل شب روی صحنه خواهیم بود و اگر استقبال تماشاگر ادامه داشته باشد، اجراها را ادامه خواهیم داد.

احمدی در ادامه صحبت هایش درباره ضرورت اقتباس از آثار ادبیات نمایشی جهان یادآور می شود: من فکر می کنم مضمونی در جهان وجود ندارد که پیش از این در آثار ادبیات نمایشی مطرح نشده باشد. از این رو هنرمندان می توانند به آثار گذشته رجوع کنند و موضوع های مطرح شده را با توجه به مخاطب و زمانه امروزی روایت کنند. او بازرگویی آثار گذشته را جذاب می داند و می گوید: من مخالف اجرای عین به عین آثار کلاسیک هستم و معتقدم تفکر و جهان بینی کارگردان و نویسنده باید به کار اضافه شود. چون از این طریق است که می توان بر روی مخاطب امروز تأثیر گذاشت.

بیان دردهای جامعه در قالب کمدی

نمایش «باران در شب تابستان» به کارگردانی میترا بابایی و نویسندگی ستاره فرسا این شب ها در سالن اصلی تئاتر شهر روی صحنه رفته است. نمایشی در ژانر کمدی کلاسیک با بازی بازیگرانی چون بهادر اورعی، سجاد اندرون و جلال شهپازنژاد که با نگاهی به نمایشنامه «رؤیا در شب نیمه تابستان» اثر ویلیام شکسپیر تولید شده است. در خلاصه داستان آن نیز چنین آمده است: «چن هارای گریز از آدم ها به جای آنکه از قدرت های مآورایی خوداستفاده کنند، دست به دامن علم می شوند.»

به گفته بابایی نمایشنامه «باران در شب تابستان» با تغییرات اساسی و پایان بندی متفاوت نسبت به اثر معروف ویلیام شکسپیر شکل گرفته و تعداد شخصیت های حاضر در نمایش نیز نسبت به نمایشنامه «رؤیا در شب نیمه تابستان» کم شده اند.

او در پاسخ به اینکه چرا سراغ اجرای اقتباسی از این نمایشنامه رفته است نیز می گوید: «رؤیا در شب نیمه تابستان» یکی از نمایشنامه های فوق العاده ویلیام شکسپیر است که اگر هزار بار هم از آن اقتباس صورت گیرد، باز برای مخاطب جذاب و دیدنی است.

بابایی در ادامه با اشاره مدت زمان دو ماهه ای که برای بازنویسی و نوشتن نمایشنامه «باران در شب تابستان» صرف شده است بیان می کند: از این اثر اقتباس های زیادی در کل دنیا و ایران اجرا شده است اما ما نگاه خاص و متفاوتی داشتیم و سعی کردیم پایان بندی نمایشمان به گونه ای باشد که تماشاگران به خودشناسی برسند. در واقع نمایشنامه ما کاملا دغدغه مند است و به خیلی از اتفاقات جامعه و سرنوشتی که برای آدم ها پیش می آید، می پردازد.

این هنرمند نقطه عطف تئاترش برای جذب مخاطب را بیان دردها و مشکلات جامعه در قالب داستانی کمدی می داند و یادآور می شود: ما حدود پنج ماه درگیر تمرین های این نمایش بودیم و در نهایت توانستیم از دو بهمن روی صحنه سالن اصلی تئاتر شهر برویم. همچنین امیدواریم که با استقبال مردم اجراهای مان به مدت ۳۰ شب ادامه داشته باشد. او در بخش دیگری از صحبت هایش بر ضرورت اقتباس از آثار بزرگ ادبیات نمایشی جهان تأکید و بیان می کند: هر کارگردان و نویسنده ای از پنجره نگاه خودش به نمایشنامه های بزرگ نگاه می کند و براساس آن اثر جدیدی را خلق می کند. از این رو می شود بارها از یک اثر بزرگ اقتباس صورت گیرد و هنوز آن داستان برای مردم جذاب و تازگی داشته باشد.

بابایی درباره وضعیت اجرای نمایش های اقتباسی در مشهد نیز می گوید: مدتی است شاهد اجرای نمایش های اقتباسی زیادی در مشهد هستیم که به بهترین شکل روی صحنه اجرا می شوند. از این رو فکر می کنم اقتباس جایگاه خوبی در تئاتر مشهد دارد و نویسندگان بومی ما با آثار متفاوتی که براساس نمایشنامه های قدیمی خلق می کنند، اتفاقات خوبی را رقم می زنند.

اثری را از آلود و معمایی

نمایش «حذف» به کارگردانی محمدرضا علوی این شب ها در تماشاخانه استاد نوری حوزه هنری روی صحنه می رود. نمایشی معمایی و رازآلود که از حضور بازیگرانی چون امیرحسین عامل، علی دلدار، امیرحسین آذیر و محسن ملکی، بهره گرفته است. علوی که مهم ترین شاخصه اثرش را تفاوت ژانر آن با بیشتر آثار درحال اجرا در تماشاخانه های مشهد می داند، درباره ویژگی های نمایش «حذف» توضیح می دهد: در تئاتر به دلیل امکانات کم صحنه و سخت بودن ایجاد تعلیق به ژانر معمایی کمتر پرداخته و بیشتر آثار در فضای درام، عاشقانه، کمدی، موزیکال یا تاریخی تولید می شود. اما از آنجایی که ما دوست داشتم فضایی معمایی و دارای تعلیق را در کارمان ایجاد کنیم تا ذهن مخاطب بیشتر درگیر شود، تولید نمایش «حذف» را شروع کردیم.

او که باور دارد فضای متفاوت و دغدغه مند نمایش «حذف» باعث شده تا مخاطبان جذب آن شوند، می گوید: نمایش «حذف» اقتباسی از زمان مری استوارت و فیلم نامه استوارت هرلدین است. در واقع من از هشت سال پیش که فیلم نامه استوارت هرلدین را دیدم، ایده کار کردن داستان آن را در قالب یک تئاتر در ذهن داشتم. اما زمانی که نوشن نمایشنامه

نمایش «حذف»

را شروع کردم تصمیم گرفتم از زمان مری استوارت هم اقتباسی انجام دهم و با فیلم نامه ترکیب کنم تا فضای متفاوتی در کار شکل بگیرد و مخاطب نتواند پایان نمایش را حدس بزند.

به گفته علوی، داستان این نمایش در چند سال بعد از همه گیری کرونا می گذرد، در جایی که یک بیماری خطرناک تر از کرونا و طاعون، جهان را درگیر خود کرده است و درمانی هم برای آن وجود ندارد. در این بین شایعه می شود که شرکتی توانسته درمانی برای بیماری پیدا کند و داستان نمایش نیز از جایی شروع می شود که هشت نفر برای استخدام در این شرکت در آزمون شرکت می کنند.

این کارگردان درباره مراحل تولید اثرش نیز می گوید: من نمایشنامه را حین تمرین می نویسم و این شیوه کار کردن را از استاد صابری یاد گرفته ام. در واقع ما یک بخش از نمایشنامه را آماده می کنیم و ادامه آن را با شخصیتی که دارد در کار بازی می کند، پیش می بریم.

او با اشاره به زمان سه ماهه ای که برای تولید این نمایش صرف شده است بیان می کند: اجراهای ما از اواخر دی شروع شده و امیدواریم حداقل تا اواسط بهمن ادامه پیدا کند. در این بین تنها مشکل ما این است که فضایی برای معرفی نمایش به مخاطب عام نداریم، ولی امیدواریم همین تبلیغات سینه به سینه مخاطب ها باعث شود اجراهایمان بیشتر ادامه پیدا کند.

علوی که باور دارد نسبت به آثار اقتباسی در مشهد گاردی وجود دارد یادآور می شود: چند سالی است در اسکار بخش مجزایی برای فیلم نامه های اقتباسی در نظر گرفته شده و جایزه ای مستقل برای آن تعریف شده است. اتفاقی که نشان دهنده جایگاه مهم اقتباس است. در مشهد هم نویسندگان درجه یک تئاتر خراسان و کسانی که جزو استادان هستند، جایگاه مهم اقتباس را می دانند و آن را به خوبی انجام می دهند. اما نسل جدید و تازه کار شهرمان چندان با اقتباس درگیر نیست و آن را شاید بد هم می دانند. درحالی که اقتباس اعتبار اثر یک نویسنده و کارگردان مطرح را به کارشان اضافه می کند.

او با اشاره به اینکه در هر اقتباس داستان از زاویه جدیدی تعریف می شود، می گوید: یک نویسنده و کارگردان زمانی که اقتباسی انجام می دهند، داستان را از نگاه خودشان روایت می کنند. یعنی آن ها می توانند به عنوان خالق جدید به تغییری را در کار ایجاد و جهان بینی خودشان را دخیل کنند. اما اگر این اتفاق رخ ندهد، شاهد اجرای همان متون قبلی خواهیم بود.

کارگردان نمایش «مردی در مقابل فرزندانش»:

تئاتر باید نگاه عمیق تری به مسائل جامعه داشته باشد

دریافت می کند. هرچند این انتخاب ظریت سالن راکاهش می دهد، اما احترام به تماشاگر و ارائه یک تجربه غنی تر برای من در اولویت است. او با اشاره به وضعیت کنونی تئاتر در مشهد بیان می کند: متأسفانه بخش عمده ای از نمایش های امروز به سمت کمدی و طنز رفته اند. چون این نیاز اصلی بازار است. اما نباید فراموش کنیم که تئاتر انتقادی و هشداردهنده نیز برای جامعه ضروری است. این آثار چه مسئولان نیاز دارند. این کارگردان تئاتر توضیح می دهد: نمایش هایی که نگاه عمیق تری به مسائل جامعه دارند، در مشهد کمتر دیده می شوند. باید تلاش کنیم تا این فضای هنری را غنی تر کنیم و آثار انتقادی بیشتری را به مخاطب ارائه دهیم.

ایستگاه خبر

اجرای نمایش «پیک نیک» در «تصاویر ماندگار»

نمایش کمدی «پیک نیک» به نویسندگی و کارگردانی مجید حامد از ۸ بهمن ماه ساعت ۱۹:۳۰ در مجموعه تصاویر ماندگار روی صحنه رفت. در این نمایش ناهید ظهوریان، شهرام صالحی، مهری شمس، یویاریجانی، حبیب جوان بخت،

امیرحسین ملک، سید فرهاد مهدوی، امیرمهدی پسند، مرجان چیتگر، مقداد مقدم، محمدعلی پادرام پور، رها رحمانی، آریا محمدی، احمد غلامی، امیرعلی مداحی و محسن سحرخیز بازی می کنند.

«قد یه نخ» روی صحنه تماشاخانه مایان

اجراهای تئاتر «قد یه نخ» به نویسندگی و کارگردانی علیرضا سیدکاظمی از ۸ بهمن، ساعت ۲۰:۳۰ در تماشاخانه مایان آغاز شد. در این نمایش برگزیده جشنواره استانی امسال، محمد صادق صادقی به ایفای نقش می پردازد.

نگارستان

گزارشی از نمایشگاه گروهی عکاسی دانش آموزان هنرستان سپید سعیدی در نگارخانه فردوسی

آموزش پایه دانش آموزی در مسیر عکاسی حرفه ای

برگزاری نمایشگاه عکاسی دانش آموزی نه تنها فرصتی برای نمایش استعدادهاست، بلکه بستری برای یادگیری و تبادل نظر ایجاد می کند. با ادامه چنین فعالیت هایی، می توانیم شاهد رشد بیشتر هنر عکاسی در میان نسل جوان باشیم. نمایشگاه گروهی عکس هنرجویان هنرستان سپید سعیدی با عنوان «رُستن در قلاب»، شنبه ۶ بهمن در نگارخانه فردوسی افتتاح و تا «۱۰ بهمن (امروز) در دو نوبت تا «۱۳ و تا ۱۶ تا ۱۹ ادامه دارد. در این نمایشگاه آثار کوثر آزاد، هلیا ادیب، گلنار اربابی، نیلوفر ارجوانی، نازنین اصلی، آترین جعفری، فاطمه جلالی فراهانی، دل آسا دلاور، کیمیا دهقان، زهرا رنجبر، آیناز سالمی، طناز سجادی، مریم سادات سجادی، ستایش عابدینی، دربکا فروانی، پریان ملا، وائیا منتظری، مریم نجابتیان، حنانه ناصری و دیانا وفادار به نمایش درآمده است.

افزایش هزینه ها، بزرگ ترین چالش هنر عکاسی

بهناز اکبرزاده جوان، مدرس رشته فتوگرافیک و برگزارکننده این نمایشگاه، درباره آن گفت: دانش آموزان سال دهم رشته فتوگرافیک در کتب خود، پودمانی به نام پودمان عکاسی دارند که در واقع عکاسی مقدماتی را یاد می گیرند. دانش آموزان ابتدا باید از فضای دوربین و امکانات آن مانند شاتر شروع کنند و بعد از آن شروع به عکاسی کنند. معمولاً بعد از مبانی عکاسی به نقطه، خط، سطح، فرم و موضوع هایی بپردازند که لازم است حتما در سطح شهر حرکت کرده و درباره آن عکاسی کنند.

به بیان او، علاقه جوانان و نوجوانان به رشته عکاسی زیاد است و کسانی که در رشته گرافیک مشغول به تحصیل هستند، دوست دارند عکاسی کار کنند. چالشی که در این میان وجود دارد هزینه هاست. وی افزود: هزینه چاپ افزایش زیادی پیدا کرده است، ما قبلاً در طول سال تعداد چاپ بیشتری از هنرجویان می خواستیم، اما اکنون دو یا سه چاپ از آن ها می خواهیم. به طور کلی، ذوق نوجوانان بیشتر شده و فضای ذهنی آن ها، به روز بودن و همچنین خلاق بودنشان بسیار پیشرفت کرده است. اکبرزاده با اشاره به کمبود فرهنگ سراها و نگارخانه ها در مشهد گفت: قبلاً دو نگارخانه «سلطان علی مشهدی» و «ترمه چی» مکان های خوبی برای اجرای کار بودند. اما اکنون حذف شده و تبدیل به انبار شده اند. این اتفاق بعد از دوران کرونا رخ داد و نگارخانه فردوسی تنها مکان دولتی است که فضای معقولی برای برگزاری نمایشگاه دارد. نبود حامی مالی که حداقل بتواند بخشی از هزینه های دانش آموزان را تقبل کند نیز خود چالشی بزرگ است. وی افزود: ما نمی توانیم در برخی مکان ها عکاسی کنیم. بسیاری از اوقات، بچه ها می خواهند در مترو یا سطح شهر عکاسی کنند، اما باید مجوز داشته باشند و مجوز هم فقط یک روز به دانش آموز داده می شود. آن ها بسیاری اوقات مجبورند به روستاها بروند و این یک چالش بزرگ برای خانواده هاست. اکنون با وجود امکانات جدید برخی گوشی های تلفن همراه در حد یک دوربین DSLR عکس می گیرند و این محدودیت ها بی دلیل است. این مدرس بازار کار رشته عکاسی را خوب توصیف کرد و ادامه داد: بسیاری از دانش آموزان مادر سال یازدهم که عکاسی آنلاین و تبلیغاتی را یاد می گیرند، وارد بازار کار می شوند. فقط نیازمند خلاقیت است. این دانش آموزان اولین بار است که نمایشگاه ارائه می کنند و ذوق و شوق زیادی دارند تا از موضوع های گوناگون عکاسی کنند و در نمایشگاه بعدی ارائه دهند. عکاسی در خراسان رضوی رشد چشمگیری داشته و در همایش های مهم تعداد آثار ارسال شده از این منطقه زیاد است. وی بیان کرد: بارها شده هنگام عکس از یک ایده، آن را در فضای هوش مصنوعی ارائه دادم. فضای دیجیتال هیچ وقت جایگزین ایده انسانی نمی شود، زیرا ما به حکم انسان بودن خود در مقابل مشکلات و چالش های مختلف برخورد های متفاوتی داریم و فکر نمی کنم هوش مصنوعی بتواند آن برخورد ها را دقیقاً شبیه سازی کند. شاید بسیار کمک کننده باشد، اما بازهم انسان یک کم موجود خارق العاده و غیرقابل پیش بینی است. که می تواند تغییرات بسیار بزرگی در اجتماع خود ایجاد کند.